

Şems!.. Unutma!..

*“Gün gelir, sen olurum, ben olurum, biz olurum.
Yabancı olurum, âşık olurum, mâşuk olurum.
Gün gelir, karanlığa ağıp ışık olurum.*

*Kerrâ Hatun olurum, sonra Alaâddin ile Veled,
Bir garip yabancı sonra,
Kimyâ'nın acılı ruhu olurum.
Parçalara ayrılıp bütün olurum.*

*Size bir masal bırakırım,
Şu zalim dünyaya bir mesel.
Adını “Şeeeeems!.. Unutma!..” korum.
Gün gelir, ben de kendi hikâyemde yok olurum.*

Unutma diye, sırf unutma diye...”

Fotoğraf: Muhsin Akgün

Dişhekimi
Nilgün Onarıcı
nonarici@hotmail.com

Bu dizeler, Özen Yula'nın yazıp yönettiği “Şems!.. Unutma!..” adlı tiyatro oyununun lirik yapısından uçup sayfalarımıza kondular. Oyunda, XIII. yüzyıl Konya'sında Şems'in öldürülüşünden sonra Mevlâna'nın evine gelen bir yabancı, bir hikâyecinin herkesin bilip de söyleyemediklerini dile getirişi, evde yaşayanların (Mevlâna'nın oğulları, Alaâddin ile Veled, eşi Kerrâ Hatun, evlatlığı ve Şems'le evlendirdiği, aslında Alaâddin'de gönlü olan Kimyâ'nın acılı ruhu, Tavus Hatun) ve yabancı'nın içsel çatışmaları, kendileriyle ve birbirleriyle hesaplaşmaları anlatılıyor.

Tiyatro Cef yapımı olan oyunda Yetkin Dikinciler, Sema Keçik, Teoman Kumbaracıbaşı, Sinan Tuzcu, Beste Bereket ve Jehan Barbur

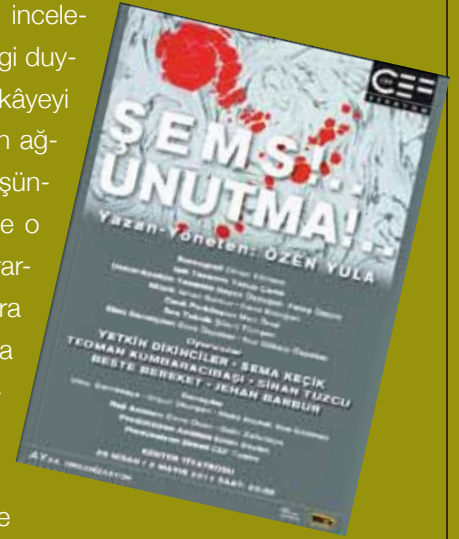
rol alıyor. Öylesine etkileyici, öylesine güzel ki oyunculukları... İnsan bir şeyler yazıp büyüü bozmaktan çekiniyor. Alaâddin'i canlandıran Sinan Tuzcu, Mevlânâ'nın 24. kuşak torunu ve ‘Mevlanâ, Aşkın Dansı’ adlı belgeselde Mevlânâ'yı canlandırmıştı. Oyunun müzikleri Jehan Barbur'a ait. Koreografide Cihan Yöntem'in imzası var. Işık tasarımı Yakup Çartık, sahne tasarımı ve kostümler Başak Özdoğan ve Fatoş Öztürk'e ait. Oyunun dili, unutmaya yüz tuttuğumuz tertemiz bir Türkçe, halk edebiyatına yakın, akıcı bir şiir. Bu şiirsel metin müziklerle harmanlanmış, ortaya sakin, güçlü ve etkileyici bir müzikal çıkmış. Müzikalin perküsyon icrası Mert Önal tarafından gerçekleştirilmekte. Ve oyundan önce

başlayan, perdeye yansıtılan ebru çalışmaları Bora Özpeker ve Nur Gökalp Özpeker tarafından gerçekleştiriliyor. Perdede yavaş yavaş eklenen renklerle biz farkına bile varmadan desenin bütünü değişiyor, şekilleniyor. Tıpkı, bu dünyada hepimizin, her insanın tek oluşu, bir renk oluşu gibi... Yaptığımız seçimlerle, muhteşem bir ebruyu andıran yaşamda belki ufacak bir zerreyi etkiliyoruz, tek, tek, her birimiz ve ebrunun bütünü değişiyor, şekilleniyor, yeniden değişiyor. Varoluşumuzu nasıl ortaya koyduğumuz önemli; barıştan yana mı, savaştan yana mı? Sevgiden yana mı yoksa şiddetten mi? Sorular ve yanıtlar çoğaltılabilir. Önemli olan, bu yaşamda bizim rengimiz ne, desenin bütününe katkımız ne?

Oyunda dans ve estetiği var. Şems'in ruhunun ızdırabı, Mevlâna'nın acısı, çökkünlüğü, iki ruhun buluşması sadece dansla bu kadar mı güzel anlatılır? Utku Demirkaya ve Orçun Okurgan bunu başarıyorlar. Bir de Melis Baykal var, Şems'in acılı ruhuna dokunan,

duğumda diline ve hoşgörüsüne hayran olmuştum. Sonra hayatını okuyup inceledikçe Şems'e ve onun hikâyesine ilgi duymaya başladım. İnceledim. Ve bu hikâyeyi başka bir bakış açısıyla başkalarının ağzından dinlemek nasıl olur diye düşündüm. Sonra da oturup şiir diliyle ve o geleneksel söz hünerlerinden yararlanarak anlatmaya başladım. Sonra kitap olarak basıldı ve ben yazma sürecindeyken sahnelemeyi de düşünmeye başlamıştım. Koşullar şimdiki gibi değildi o zaman. Sonra olgunlaştı ve ilk ekip değişmesine rağmen yeni ve çoğunluğu farklı bir ekiple çalışmaya başladım. İlk ekipten Yetkin Dinkiler, Jehan Barbur, koreografımız Cihan Yöntem ve ben varız sadece.

Oyuncuların sahnede hiç konuşmadan oturarak sahne sırasını beklemesi, sakinliği, yavaş ritmi seyirciyi çok etkiliyor. Bunu kurgularken neyi amaçlamıştınız?

Mevlâna'nın yüreğini serinleten ve diğerlerinin ruhuna dokunan, iyileştiren ve bunu dansıyla başaran gencecik bir sanatçımız. Ece Gözmen ise acıyı, hüznü, öfkeyi bir kuşun dansıyla bize anlatan dans sanatçımız.

Bize unuttuklarımızı hatırlatan, yaşamın gü-rültüsünden koparıp bambaşka âlemlere savuran bu oyuna emeği geçen herkese gönülden bir selam vererek sorularımıza geçiyoruz.

Sayın Özen Yula, "Şems!.. Unutma!.." sizde nasıl doğdu, nasıl gelişti, oyunu hazırlama sürecinden biraz bahsedermisiniz?

"Şems!.. Unutma!.."nın ardında uzun yıllar var ve yaşamışlıklar. Eskiden Mevlâna'yı oku-

Aslında bu, gelenekten yola çıkarak çağdaş bir gösteri dili oluşturma üzerine bir çalışmaydı. Dolayısıyla anlatılan dönemin, olayların ve oyun dilinin sakinliği ve ağırlığı, kendince oyunun ritmini belirledi. Ve gündelik yaşamdakinin yarı hızına indirgenmiş bir hareket koreografisi, o temeldeki huzur duygusunu seyirciyeye geçirmek için yeniden kuruldu. Elbette sahne üstünde canlı yapılan büyük ebru tablolarının içinde gezinmeleri de ayrı bir görsellik ve huzur katıyor oyuna. Dansçılar da huzurlu, sakin ve döngü üzerine kurulu danslarıyla oyunun bütününe görsel olarak hikâyeye ediyorlar.

Alaâddin, Şems yüzünden sevdiğini kaybediyor, babasını kaybediyor ve evden kovuluyor... Öfkesi, nefreti ve Mevlâna'dan aldığı mistik boyutu var.

Onlar etten, kemikten insanlardı, duyguları vardı. Kalpleri ve beyinleri vardı. Sadece maneviyattan oluşmuyorlardı.

Siz Alaâddin'i düşününce ne hissediyorsunuz?

Alaâddin çok renkli bir karakter. İyiliği ve kötülüğü adeta şizoid bir biçimde yaşıyor. Bazen çoklu kişilik problemi varmış gibi görünüyor ama öyle değil elbette. Sadece oyunun diğer karakterleri gibi trajik. Zaten hepsi de asal düşüncelerini zamanla söylemeyi ve açık etmeyi öğreniyor. Ve şiir diliyle gezen tiplerden duygularıyla yaşayan insanlara dönüşüyorlar.

Kimyâ oyunda bir hayalet olarak yer alıyor. O, sevdiği adam olan Alaâddin'le evlenememiş, Mevlâna istediği için Şems'le evlenmiş, Şems'in manevi varlığı kendisine ağır gelmiş ve gencecik yaşta göçüp gitmiş birisi. Mevlâna'nın Alaâddin ve Kimyâ'nın birbirine olan sevgisine rağmen Kimyâ'yı Şems'le evlendirmesini nasıl yorumluyorsunuz?

Mevlâna o konuda kendi iç sesini dinliyor. İnsanın iç sesi her zaman kişiyi doğru yönlendirmeyebilir. Ama her insan neticede kendini dinler. O da bir insan olarak kendi iç sesini dinliyor ve sonuçlarına kendisi de, başkaları da katlanıyor.

Kerrâ Hatun öfkelerini, acısını içine gömüyor, sessizliğiyle öfkelerini eğitiyor, taş oluyor. Yüzyıllar sonra bile etkisi hâlâ süren Mevlâna'nın evinde, Mevlâna'nın insanların bu denli ızdırıp çekmesi, öfke ve nefrete kapılması, bu çatışmaları yaşıyor olmaları sizde onlar bile başaramamış duygusu oluşturuyor mu?

Hayır. Bende onlar yaşamış duygusu oluşuyor. Onlar etten, kemikten insanlardı. Duyguları vardı. Kalpleri ve beyinleri vardı. Sadece maneviyattan oluşmuyorlardı. Bir insan ömrünü alan iyile kötünün çatışmasından ve barışmasından doğuyorlardı. Başarı hep görecelidir. Yaşamak ise çok net bir durumdur bende. Onlar yaşadı. Ölüm karşısında ise hayatın bir başarısından fazlaca söz edilemez bence.

Bir de Tavus Hatun var. Bize Tavus Hatun'un öyküsünü anlatır mısınız?

Aslında Nezihe Araz'ın "Anadolu Evliyalari" kitabında vardır onun hikâyesi. Ama orada ilginç olan şey, Rabia Hatun'la iki kadın evliyadan biri olan bu kadının daha sonra fazla tutucu Konya'da "Kadından evliya olmaz!" denerek erkeğe dönüştürülmüş olması. Günümüzdeki kaynaklarda Tavus Emmi diye geçiyor. Uzaklardan gelen, Mevlâna'nın çok saygı duyduğu ve onun gitmesiyle beraber ortadan kaybolan bir karakter. Ben ona kendimce bir mazi yazdım elbette. Bütün hikâye de onun ağzından anlatılıyor zaten.

"Şems!.. Unutma!.." oyununu izlemek isteyenler ne zaman nerede izleyebilir?

22 Haziran'da ENKA Açık hava Etkinlikleri'nden sonra belki bir özel gösteri daha olacak. Sonra ise ancak sezonda izleyebilirler. Ya da turnelerde, yakalayabilirlerse. Turnesi zor bir oyun olduğu için bakacağız. Çünkü sahne üstü ve gerisinde 25 kişilik bir kadro söz konusu. Turneye davet edenin de bunu düşünmesi gerek. Zor iş yani! ■